

III МІЖНАРОДНА НАУКОВА ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ
**ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВИКЛИКИ СУЧАСНОЇ АГРАРНОЇ НАУКИ: ТЕОРІЯ І
ПРАКТИКА**

III INTERNATIONAL SCIENTIFIC INTERNET CONFERENCE
**TRENDS AND CHALLENGES OF MODERN AGRICULTURAL
SCIENCE: THEORY AND PRACTICE**

м. Київ, 2021

УДК 635.14

ВПЛИВ ПІДЗИМОВОЇ СІВБИ НА РІСТ І РОЗВИТОК РОСЛИН ПЕТРУШКИ І СЕЛЕРИ

Гавришук Н.Р., аспірант

Боднарук В.В., здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти

Овчарук В.І., д-р. с.-г. наук, професор

Подільський державний аграрно-технічний університет

Овчарук О.В., д-р. с.-г. наук, доцент

E-mail: ovcharuk.oleh@gmail.com

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Для одержання раннього збору зелені петрушки і селери особливо виділяється підзимовий строк сівби. При ньому рослини петрушки і селери добре використовують запаси весняної вологи, які забезпечують дружні сходи, сприяють інтенсивному наростанню листового апарату й швидкому формуванню коренеплодів.

Насіння петрушки і селери, як відомо, у своєму складі містить ефірну олію, яка ускладнює доступ вологи до зародка, внаслідок чого сходи на поверхню ґрунту з'являються через 25-30 днів, залежно від погодних умов. Тому, насіння їх потрібно висівати під зиму або зимою, Такий посів – є одним з найбільших надійних агротехнічних заходів, які гарантують одержання ранньою весною зелені з відкритого ґрунту в умовах південно-західного Лісостепу України.

Результатами наших досліджень встановлено, що від підзимової сівби масові сходи петрушки з'явилися 10-11.04 селери – 14-15.04, тобто на 12-13 і 8-9 днів раніше, в порівнянні з ранньовесняними. Період між поодинокими і масовими сходками не перевищує 4 днів.

Це пояснюється тим, що насіння зазначених культур при підзимовій сівбі в ранньовесняний період попадає в кращі умови проростання, особливо достатньо вологий ґрунт. Це у подальшому також сприяло швидкому формуванню листків. 2-3 листки з'явилися на рослинах петрушки 5.05, селери 12.05, що на 9 і 7 раніше, в порівнянні із ранньовесняним строком сівби. Утворення 6-8 листків відмічено 24.06 (петрушки) і 30.06 (селери), що в порівнянні з ранньовесняним на 9 і 8 днів раніше. При формуванні 6-8 листків рослини досягали висоти 20-40 см, що свідчить про проведення їх першого зрізування. Фаза пучкової стиглості рослин петрушки від підзимової сівби настала 26.05, а селери – 1.06, що в порівнянні з контролем на 7 і 9 днів раніше, відповідно. В цілому довжина періоду від масових сходів насіння до першого зрізування листків петрушки становить 61 добу, тоді, як від ранньовесняної сівби – 70 діб. Результатами наших досліджень встановлено, що врожай зелені петрушки від підзимової сівби, не залежно від строків надходить на 8-9 днів раніше порівняно з контролем (1-4.04). Від підзимових посівів за вегетаційний період провели п'ять зрізувань зелені. При цьому слід зазначити, що для забезпечення конвеєрного виробництва товарною продукцією петрушки і

селери велике значення має розвиток листкового апарату в найбільш короткі строки.

Підзимова сівба насіння підвищує інтенсивність росту у порівнянні з ранньовесняною, внаслідок чого довжина їх на 20.06 досягала (середнє за сортами) 44 см при 35 см на контрольному варіанті.

Із сортів петрушки за інтенсивністю росту і розвитку рослин від підзимової сівби виділяється ранньостиглий сорт Цукрова. На період настання пучкової стиглості на рослині формується 6-8.

Листків з висотою 52-53 см, тоді як від ранньовесняної сівби рослини досягли 30 см, що на 22-23 см нижче. При такій висоті рослин вже рекомендується проводити перше зрізування листків. В подальшому інтенсивний ріст і розвиток рослин продовжується аж до другої половини серпня, і в цей період вони досягли висоти 63-64 см, і на рослині утворилося 17-18 листків. До кінця вегетаційного періоду (20.09) висота їх досягала 65 см. Далі різко знижується і на рослині утворюються до 22 листків.

Рослини сортів Урожайна і Бордовицька за інтенсивністю росту і розвитку мало в чому відрізняються між собою. На другу половину квітня висота їх у середньому між сортами становила від 6 до 8 см. На рослинах в середньому утворилося 4-5 листків. Оскільки на період утворення на рослинах пучкової стиглості висота їх сорту Урожайна досягала, незалежно від підзимового строку сівби – 48 см, що на 6 см більше в порівнянні із сортом Цукрова, в порівнянні із ранньовесняним утворилося 8 листків. У сорту Бордовицька, на цей період висота рослин досягала 37 см, що на 11 см менше, ніж в Урожайної. Проте листків на її рослинах сформувалося на 3 більше, середньодобовий приріст впродовж усього вегетаційного періоду практично не змінювався. На другу половину вересня рослини досягли висоти 55-56 см. У сорту Урожайна на цей період сформувалося 14 листків, тоді як у сорту Бордовицька – 26-28. Аналогічна закономірність нами виявлена у сорту Звичайна листкова.

Ріст і розвиток рослин селери мало у чому відрізняється від петрушки. На другу половину квітня (20.04), при підзимній сівбі рослини досягали висоти 4-5 см. Із підвищенням температури повітря інтенсивність росту і розвитку рослин селери підвищується і до середини червня становили 33 см з середньодобовим приростом 1,11 см. На рослинах утворилося 8 листків. Інтенсивність розвитку рослин спостерігається до кінця вегетаційного періоду. На 20.09 рослини селери досягли висоти 50 см утворилося 12 листків.

Таким чином, від підзимової сівби насіння інтенсивність росту і розвитку рослин петрушки і селери підвищується в порівнянні з ранньовесняною.